

Fason pou Gen Laviktwa sou Kolera: Prezantasyon ak Kontwòl Klinik pou Epidemik Kolera Ayiti, 2010

- **Reyidratasyon rapid avèk anpil volim ap sove lavi moun**
- **Anpil pasyan kapab reyidrate nèt avèk serom oral (SRO)**
- **Menmsi pasyan an resevwa reyidratasyon sou fòm sewòm (IV), li ta fèt pou kòmanse bwè SRO imedyatman li kapab fè sa**

Pifò moun ki enfekte avèk bakteri kolera genyen sentom dyare modere oswa yo pa genyen sentom ditou. Sèlman apeprè 7% moun ki enfekte avèk *Vibrio cholerae* O1 gen maladi ki lakòz yo bezwen swiv tretman nan yon sant sante.

Yo ta fèt pou evalye ak trete pasyan ki gen kolera yo touswit. Avèk bon jan tretman, menm pasyan ki malad grav yo kapab sove. Reyidratasyon rapid se premye objektif tretman an.

SENTÒM KOLERA KI MODERE OSWA GRAV

Dyare ki vini anpil epi ki dlo
Vomisman
Lakranp nan janm

SIY AK SENTÒM DEZIDRATASYON

Enpe dezidratasyon

- Ajitasyon ak iritasyon
- Zye ki antre
- Bouch ak lang sèch
- Ogmantasyon swaf
- Po kò a retounen dousman lè ou penche li
- Diminisyon nan pipi
- Tibebe yo: kriye mwens, tanp ki bese

Dezidratasyon grav

- Dòmi anpil oswa pèt konsyans
- Bouch ak lang ki sèch anpil
- Po kò a retounen trè dousman lè ou penche li ("vwal")
- Batman kè fèb oswa ki pa la
- Tansyon ki ba
- Pipi minimòm oswa moun nan pa pipi ditou

REYIDRATASYON ORAL

Pasyan dezidrate yo ki kapab chita ak bwè ta dwe resevwa solisyon serom oral (SRO), epitou yo ta dwe ankouraje pasyan sa yo pou yo bwè. Li enpòtan pou ofri serom SRO, mezire kantite pasyan an bwè, epitou mezire dlo ki pèdi a sou fòm dyare ak vomisman. Pasyan ki vomi yo ta dwe resevwa ti gòje serom oral souvan, oswa serom oral nan sonn nazo-gastrik. Yo ta dwe fè serom oral la avèk dlo pwòp. Dlo pwòp vle di dlo a te bouyi oswa trete avèk yon pwodui abaz klowòks oswa avèk klowòks ki sèvi nan kay.

Gid pou trete pasyan ki dezidrate enpe

Gade ki kantite serom oral pou bay nan premye 4 èdtan yo pou pasyan ki dezidrate yo. Itilize laj pasyan an an sèlman lè ou pa konnen gwosè li:

Laj	<4 mwa	4-11 mwa	12-23 mwa	2-4 ane	5-14 ane	≥15 ane
Pwa (kg)	<5	5-7	8-10	11-15	16-29	≥30
ml	200-400	400-600	600-800	800-1200	1200-2200	2200-4000

- Ou kapab kalkile kantite serom oral (an mililit) a depi ou multipliyè pwa pasyan an kg pa 75.
- Yon estimasyon rapid reyidratasyon oral pou gran timoun ak adilt yo se 100ml SRO chak senk (5) minit, jouk lè pasyan an vin estab.
- Si pasyan bezwen plis pase serom oral ki preskri pou li, ba li plis.
- Pou Tibebe yo:
 - » Ankouraje manman an pou kontinye bay tibebe li tete.

Nòt:

1. Volim ak tan ki endike a se gid ki baze sou bezwen òdinè. Si li nesèsè, ou kapab ogmante kantite a ak kantite fwa pou bay li, oswa ou kapab bay serom oral la nan menm ritm la pou yon peryòd tan pi ong pou reyalize reyidratasyon ki konvnan. Menm jan tou, kantite likid la kapab diminye si idratasyon an reyalize anvan lè ki prevwa.
2. Pandan premye etap terapi a, si pasyan an toujou dezidrate, pasyan adilt yo kapab konsome 1000 ml serom oral pa èdtan, si li nesèsè, epitou timoun yo kapab konsome 20ml/kg pwa kò yo pa èdtan.
3. Re-evalye pasyan an apre 1 èdtan terapi epi ansuit chak 1 a 2 èdtan jouk lè reyidratasyon an fin fèt.
4. Rekòmanse bay manje avèk rejim alimantè nòmal lè vomisman an sispann.

Siy reyidratasyon konvnan

- **Po kò a retounen nòmalman lè ou penche li**
- **Swaf la diminye**
- **Pipi a pase**
- **Batman kè a fò**

REYIDRATASYON SOU FÒM SEWÒM (IV)

Les patients présentant une déshydratation sévère, une stupeur coma, des vomissements incontrôlables ou une fatigue extrême qui les empêche de boire devront être réhydratés par voie intraveineuse.

sewòm (IV)

Pi bon Solisyon Laktat Ringer
Akseptab* Sewòm nòmàl*
Pa akseptab Solisyon glikoz òdinè (dektwoz)

*Akseptab nan ijans, men li pa korije asidoz epi li kapab lakòz dezekilib elektwolit vin grav.

Gid pou trete pasyan ki dezidrate grav

Kòmanse sewòm (IV) imedyatman. Si pasyan an kapab bwè, bay li serom oral nan bouch pandan w ap prepare enjeksyon-gout IV a. Bay 100 ml/kg Solisyon Laktat Ringer ki repati konsa:

Laj	Toudabò bay 30 ml/kg IV nan:	Pui administre 70 ml/kg IV en:
Tibebe (<12 mwa)	1 èdtan	5 èdtan
Pi aje (>1 ane)	30 minit*	2 ½ èdtan

* Refè menm bagay la yon sèl fwa si poul radyal la (batman kè) toujou trè fèb oswa pa ka detekte.

- Re-evalye pasyan an chak 1-2 èdtan epi kontinye idrate li. Si idratasyon an pa amelyore, bay li enjeksyon-gout IV a pi vit. 200ml/kg oswa plis kapab nesèsè pandan premye 24 èdtan tretman an.
- Epitou bay serom oral la (apeprè 5 ml/kg pa èdtan) imedyatman pasyan kapab bwè. Apre 6 èdtan (pou tibebe yo) oswa apre 3 èdtan (pou pasyan ki pi aje yo), fè yon re-evalyasyon konplè. Chanje serom oral la si idratasyon an vin amelyore epitou si pasyan an kapab bwè.

ANTIBYOTIK

Si ou bay yon antibyotik nan bouch, sa ap redui volim ak dire dyare a. Nou rekòmande tretman avèk antibyotik pou pasyan ki malad yon fason ki modere oswa yon fason ki grav, sitou pou pasyan ki kontinye pou pou anpil pandan yo sou tretman reyidratasyon, ak tout pasyan ki entène nan lopital. Pa bay antibyotik pou moun ki asenptomatik (moun ki ka transmèt maladi a sa yo pa gen sentòm). Si ou bay zen nan bouch, sa kapab redui dire pifò dyare enfektye sou timoun. Ou pa dwe bay okenn lòt medikaman anplis ke antibyotik ak zen pou tretman dyare oswa vomisman.

Antibyotik oral apwopriye (bay youn nan sa yo)

** TOUT NAN BOUCH**

- Rekòmandasyon sa yo baze sou pwofil rezistans antibyotik *V. cholerae* izole nan epidemi kolera Ayiti a, jan yo te rapòte nan dat 14 desanm 2010, ak nan disponiblite medikaman lokal.
- Genyen plizyè posiblite pou premye chwa ak dezyèm chwa ki prezante. Chwa antibyotik yo ta fèt pou baze sou konsiderasyon ka chak moun ak sou medikaman ki disponib yo.

Klasman pasyan yo	Premye chwa	Dezyèm chwa
Adilt (ki pa ansent)	Doxycycline: 300 mg nan bouch nan yon dòz	Azithromycin: 1 gram nan yon sèl dòz Tetracycline: 500 mg 4 fwa pa jou pandan 3 jou Erythromycin: 500 mg 4 fwa pa jou pandan 3 jou
Fanm ansent	Azithromycin: 1 gram nan yon dòz	Erythromycin: 500 mg 4 fwa pa jou pandan 3 jou
Timoun ≥12 mwa epi ki kapab vale grenn ak/oswa konprime	Azithromycin: 20 mg/kg nan yon dòz Erythromycin: 12.5 mg/kg 4 fwa pa jou pandan 3 jou Doxycycline: 2-4 mg/kg nan yon dòz*	Tetracycline: 12.5 mg/kg 4 fwa pa jou pandan 3 jou
Timoun <12 mwa ak lòt timoun ki pa kapab vale grenn oswa konprime yo	Sispansyon oral Azithromycin: 20 mg/kg nan yon dòz Sispansyon oral Erythromycin: 12.5 mg/kg 4 fwa pa jou pandan 3 jou Sispansyon oral Doxycycline: 2-4 mg/kg nan yon dòz**	Sispansyon oral Tetracycline: 12.5mg/kg 4 fwa pa jou pandan 3 jou

* Doxycycline bon pou tretman kolera sou timoun nan dòz ki rekòmande. Òganizasyon Panamèriken Sante rekòmande doxycycline kòm yon

Sipleman zen

Sipleman zen redui gravite ak dire pifò dyare timoun yo genyen akòz enfeksyon. Lè li disponib, ou ta dwe kòmanse sipleman an (10-20 mg zen pa jou) imedyatman.

Referans:

1. Òganizasyon Mondyal Sante. Premye etap pou kontwòl yon epidemi dyare grav. WHO/CDS/NCS/2003.7.Rev.1 http://www.who.int/topics/cholera/publications/en/first_steps.pdf, accessed October 25, 2010
2. Òganizasyon Mondyal Sante. Kontwòl Pasyan ki gen Kolera. Jenè, Lasuis: Òganizasyon Mondyal Sante, Pwogram pou Kontwòl Maladi ki bay Dyare, 1992. (WHO/CDO/SER/15 rev 1)

Tiliv sa a fè pati byen piblik, epi ou kapab repwodui li san pwoblèm.

Pou jwenn plis enfòmasyon, kontakte:

<http://www.cdc.gov/cholera/>

<http://www.cdc.gov/healthywater/>

<http://www.cdc.gov/healthywater/global/household.html>

